

Veiligheid op de St. Jan

Leerlingen doen onderzoek naar
Veiligheid en Pesten
op de St. Jan
juni 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Sociale interactie

3. Veiligheid in en om de school

Achtergrond van de geïnterviewde kinderen

Hoe kinderen de veiligheid in en om de school ervaren

Wat kinderen vertellen over de veiligheid op school

4. Pesten

Achtergrond van de geïnterviewde kinderen

Wat kinderen vertellen over pesten

5. Tips voor de school

Sociale interactie

Veiligheid in en om de school

Pesten

Conclusie en vervolg onderzoek

Acties vanuit school schooljaar 2017-2018

6. Bijlagen

Bijlage 1: interviewleidraad veiligheid

Bijlage 2: interviewleidraad pesten

Bijlage 3: Gedragscodes ethiek

Bijlage 4: Zo gaan we met elkaar om op de St. Jan

1. Inleiding

In het schooljaar 2017-2018 hebben 12 leerlingen uit groep 7 onderzoek gedaan naar veiligheid en pesten op de St. Janschool. Dit onderzoek is in 2012-2013 voor het eerst uitgevoerd in samenwerking met Stichting Alexander. De directie wilde graag dat het onderzoek van 2012-2013 werd herhaald, omdat zij benieuwd waren naar hoe het er voor stond met de (sociale) veiligheid op school.

Op de St. Janschool vinden we het belangrijk om kinderen te betrekken bij onderzoek. Daarom zijn voor dit onderzoek 12 leerlingen random gekozen uit twee groepen 7. Voorafgaand aan het onderzoek kregen de leerlingen een uitleg over het onderzoek, werden de interviewvragenlijsten van 2012-2013 bekeken en hebben de leerlingen geoefend met het houden van een interview. Bij het bekijken van de interviewvragenlijsten zijn een aantal vragen aangepast en zijn er sommige vragen aan toegevoegd. Ten slotte hebben de leerlingen tweetallen gemaakt en ieder tweetal kreeg een map met de interviewvragenlijsten (zie bijlage 1 en 2). Ook kregen zij een gedragscode mee waarin staat aan welke ethiek codes je je moet houden bij het afnemen van een interview (zie bijlage 3).

In dit verslag zijn de uitkomsten van het onderzoek te lezen. In maart 2018 was al een deel van het onderzoek uitgevoerd door de directie. De kinderen van de groepen 5 t/m 8 moesten toen een vragenlijst invullen over de sociale interactie. Dit is te lezen in hoofdstuk 2. Om meer inzicht te krijgen in de sociale vaardigheid gingen de onderzoekers meerdere kinderen uit alle jaargroepen interviewen. Met een interview kan namelijk meer informatie verkregen worden en is het mogelijk om bij onduidelijke antwoorden door te vragen. In hoofdstuk 3 zijn de uitkomsten van de interviews over de veiligheid in en om de school te lezen. In hoofdstuk 4 kun je lezen wat de kinderen zeggen over pesten. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 het onderzoek kort samengevat en worden er enkele adviezen gegeven om de St. Janschool nog veiliger en prettiger te maken.

2. Sociale interactie

Hieronder worden de resultaten weergegeven van de vragenlijst over sociale interactie, ingevuld door de groepen 5 t/m 8. Per vraag staat aangegeven hoeveel jongens (j) en meisjes (m) ja, nee of een beetje hebben geantwoord.

In de klas is het gezellig.

groep	ja	j	m	nee	j	m	een beetje	j	m
5a	20	9	11				3	3	
5b	11	7	4	1		1	11	7	4
6a	21	11	10						
6b	16	7	9				4	1	3
7a	22	8	7				7	5	2
7b	21	12	9				1	1	
8a	23	14	9						
8b	21	10	11				3	2	1
totaal	155			1			29		

Je juf of meester gaat goed om met de kinderen.

groep	ja	j	m	nee	j	m	een beetje	j	m
5a	21	10	11				2	2	
5b	18	12	6	1	1		4	1	3
6a	21	11	10						
6b	19	7	12				1	1	
7a	19	12	7				3	1	2
7b	22	13	9						
8a	23	14	9						
8b	22	10	12	1	1		1	1	
totaal	175			2			11		

Je meester of juffrouw luistert goed naar de kinderen.

groep	ja	j	m	nee	j	m	een beetje	j	m
5a	19	10	9				3	2	1
5b	13	10	3	1	1		9	3	6
6a	18	9	9				3	2	1
6b	18	7	11				2	1	1
7a	12	7	5				10	6	4
7b	23	14	9						
8a	14	9	5				9	5	4
8b	19	9	10	1	1		4	2	2
totaal	136			2			40		

Word je weleens online/via internet telefoon gepest door andere leerlingen?

groep	nooit	een keer	meerdere keren
5a	22	1	
5b	19	3	1
6a	11		
6b	18	1	1
7a	18	4	
7b	20	2	
8a	23		
8b	23	1	
totaal	154	12	2

Word je wel eens geplaagd/gepest door andere leerlingen?

groep	nooit	een keer	meerdere keren
5a	11	9	3
5b	9	12	2
6a	17	4	
6b	13	4	3
7a	10	7	5
7b	16	4	2
8a	13	8	2
8b	18	6	
totaal	107	54	17

Andere kinderen doen mij expres pijn

groep	nooit	een keer	meerdere keren
5a	14	8	1
5b	13	6	4
6a	18	3	
6b	16	3	1
7a	16	5	1
7b	20	2	
8a	19	3	1
8b	21	3	
totaal	137	33	8

8. Plaag jij/pest jij wel eens andere kinderen?

groep	nooit	een keer	meerdere keren
5a	14	8	1
5b	16	7	
6a	16	5	
6b	18	2	
7a	21	1	
7b	19	3	
8a	21	2	
8b	22	2	
totaal	147	30	1

Worden er in jullie klas kinderen geplaagd of gepest?

groep	bijna nooit	een keer in de week	meerdere keren in de week
5a	16	2	5
5b	10	4	9
6a	19	5	4
6b	14	6	1
7a	14	6	2
7b	17	5	1
8a	14	7	2
8b	23	1	
totaal	127	36	24

Wanneer gebeurt het pesten? Je mag meerdere antwoorden omcirkelen.

groep	klas	overblijven	speelkwartier	voor - na school	leerkracht let niet op
5a	6	11	10	4	5
5b	2	17	7	7	6
6a	3	8	6	8	5
6b	2	15	6	5	3
7a	5	15	5	4	6
7b	2	6	4	2	5
8a	7	3	13	7	6
8b			1	1	1
totaal	27	75	52	38	37

Wat moet de leerkracht juist NIET doen, omdat het anders niet leuk wordt in de klas?

- *Schreeuwen en gelijk boos worden (dit is vaak gezegd)*
- *Te lange uitleg geven als je het al snapt (meerdere keren)*
- *Niet altijd uit boeken werken*
- *Te veel toetsen op een dag*
- *Heel streng zijn*
- *Niet iedereen straffen als een leerling iets doet (b.v. gelijk de t.v. uitzetten)*
- *Zelf groepjes maken waar wij ons niet prettig bij voelen*
- *Inconsequent zijn*
- *Kinderen voortrekken – het lievelingetje van de*
- *Altijd het lesrooster precies volgen*
- *Geen tijd vrij maken voor leuke dingen*
- *Druk doen terwijl je weet dat dat niet helpt*
- *De klas met een andere groep vergelijken: “Zelfs de kleuters lopen rustiger van de trap”*
- *Saaie lessen geven*
- *We willen juist meer in groepjes werken en minder stoplicht op rood*
- *Nog meer op de weektaak zetten – het is al best veel*

Heb je nog tips voor ons en eigenlijk voor iedereen hoe we het pesten zouden kunnen verminderen?

- *Veel straffen*
- *Praten met ouders*
- *Met de pester gaan spelen*
- *Meer op jezelf letten*
- *Niks van aantrekken – je bent wie je bent-*
- *Iedereen mag meespelen*
- *Je moet iemand behandelen zoals jij ook graag behandeld wordt*
- *Iemand in de klas laten komen om te vragen of er kinderen worden gepest*
- *De leerkrachten moeten goed opletten – de juf moet je zien*
- *We hebben gelukslessen maar ik weet niet of dat helpt?*
- *Anti pest week houden en lessen hierover geven*
- *Als er iets gebeurt dan gelijk actie ondernemen en niet na een paar keer*
- *Meer van dit soort testen. Je kunt het anoniem invullen maar je weet toch in welke klas het gebeurt*
- *Nadenken hoe zou het zijn voor de gepeste*
- *Sneller ingrijpen voor dat het escaleert*

3. Veiligheid in en om de school

Achtergrond van de geïnterviewde kinderen

In totaal zijn er 48 kinderen geïnterviewd, waarvan 20 jongens en 28 meisjes. In onderstaande tabellen staan de leeftijden van de kinderen weergegeven evenals de groep waarin zij zitten.

Leeftijd	Frequentie
4 jaar	2
5 jaar	7
6 jaar	7
7 jaar	4
8 jaar	11
9 jaar	5
10 jaar	6
11 jaar	4
12 jaar	2

Groep	Frequentie
Groep 1/2	15
Groep 3	4
Groep 4	8
Groep 5	6
Groep 6	8
Groep 7	5
Groep 8	2

Hoe kinderen de veiligheid in en om de school ervaren

In de interviews werden stellingen gegeven over hoe veilig/onveilig de kinderen zich voelen op verschillende plekken in en rondom de school. In de tabel hieronder zijn de resultaten te zien van de verschillende groepen. Sommige interviews zijn niet volledig afgerond, waardoor het aantal kinderen per stelling kan verschillen.

	Veilig	Een beetje veilig	Niet veilig
Klaslokaal	38	9	1
De gangen	38	8	2
De gymzaal	42	4	2
Buitenspelen	32	14	1
Het verkeer	15	19	11
De wc's	26	6	13
Bij de juf/meester	43	1	1
Thuis	44	1	1

Uit deze tabel kan geconcludeerd worden dat bij de juf/meester en thuis bijna alle kinderen zich veilig voelen. De meeste kinderen voelen zich veilig in het klaslokaal, de gangen, de gymzaal en bij het buitenspelen. Maar een heel aantal kinderen voelen zich niet veilig op de wc's. Rondom de school vinden de kinderen vooral het verkeer niet veilig. Hieronder zijn enkele uitspraken van kinderen beschreven.

Wat kinderen vertellen over de veiligheid op school

De meeste kinderen vinden het klaslokaal en de gangen veilig. Ze gaven daarvoor de volgende redenen:

- *We leuke dingen doen (meisje, groep 1/2)*
- *Er is een juf (jongen, groep 3)*
- *Er is nooit brand (jongen, groep 5)*
- *Er zijn geen pestkoppen (jongen, groep 5)*
- *Niet veel kinderen worden gepest en ik ook niet (meisje, groep 5)*
- *Er is een brandblusser (meisje, groep 7)*
- *Leuke sfeer (jongen, groep 8)*

- *Er zijn mensen (jongen, groep 1/2)*
- *Ik vertrouw de school (jongen, groep 4)*
- *De kleuters zijn vaak op de gang (meisje, groep 4)*
- *Ik zit al heel lang hier op school (meisje, groep 7)*
- *Je kunt nergens over struikelen (meisje, groep 7)*

Een aantal kinderen gaven aan dat zij de gangen niet veilig ervaren. Zij gaven hiervoor de volgende redenen:

- *Tegen elkaar aan botsen (meisje, groep 1/2)*
- *Soms gaat het fout. Vaak druk (jongen, groep 4)*
- *Bij de grote kinderen voel ik me niet veilig, bij de kleine kinderen wel (meisje, groep 4)*
- *De trappen, want als er een groep aan komt, word je geduwd (jongen, groep 6)*

De meeste kinderen vinden het gymlokaal veilig, omdat:

- *Er kan geen dief komen (jongen, groep 3)*
- *We gymmen daar vaak en het is leuk (meisje, groep 4)*
- *We doen de deur dicht als we gaan omkleden (jongen, groep 5)*
- *Als je pijn hebt, ga je naar juf Kim toe (meisje, groep 5)*
- *Ik vind het lekker groot (jongen, groep 6/ meisje, groep 4)*
- *Er geen harde dingen zijn waar je je pijn aan kan doen (jongen, groep 6/ meisje, groep 4)*
- *Je kunt er niet gepest worden (jongen, groep 6)*
- *Er is een nooddeur (meisje, groep 7)*

Twee kinderen uit groep 1/2 gaven aan dat zij de gymzaal soms nog wel spannend vinden, omdat je hoog kunt vallen uit het klimrek.

Uit de interviews kwam naar voren dat de kinderen zich het minst veilig voelen in het verkeer in de buurt van de school. Zij gaven daarvoor de volgende redenen:

- *Sommige auto's luisteren niet (meisje, groep 1/2)*
- *Er kan een botsing komen (jongen en meisje, groep 3)*
- *Mensen rijden te snel (2 meisjes, groep 4)*
- *Het is erg druk (2 meisjes, groep 4)*

- *Er zijn veel gevaarlijke stukken (jongen, groep 5)*
- *Mensen rijden door rood (jongen, groep 5)*
- *Daar zijn heel veel fietsers en auto's, dan word je geraakt (jongen, groep 6)*
- *Er zijn veel auto's die doorrijden (jongen, groep 6)*
- *Ik ben het wel gewend, maar het kan veiliger (meisje, groep 6)*
- *Er zijn geen stoplichten (meisje, groep 7)*
- *Ze rijden hard (meisje, groep 8)*

Bij de vraag of de kinderen zich veilig voelen op de wc, waren de meningen verdeeld. De meeste kinderen uit de groepen 5 t/m 8 gaven aan dat ze de wc's schoon vinden. De kinderen uit de groepen 1 t/m 4 denken hier anders over:

- *Het daar stinkt (meisje, groep 1/2)*
- *Het plafond gaat naar beneden, de jongens moeten bij de meisjes (meisje, groep 1/2)*
- *Kinderen plassen over de bril (jongen, groep 3)*
- *Ze zitten lekker, maar ze zijn wel smerig (meisje, groep 4)*
- *Ze zijn altijd vies (meisje, groep 4)*

Tot slot voelen bijna alle kinderen zich veilig thuis en bij hun meester of juf. Ook voelen ze zich veilig bij hun juf/meester, omdat ze lief en aardig zijn, er niet gepest wordt bij de juf/meester, ze grappig zijn, er leuke spelletjes gedaan worden, je de juf/meester kan vertrouwen en hij/zij goed op de kinderen let.

4. Pesten

Achtergrond van de geïnterviewde kinderen

In totaal zijn er 33 kinderen geïnterviewd, waarvan 14 jongens en 19 meisjes. In onderstaande tabellen staan de leeftijden van de kinderen weergegeven evenals de groep waarin zij zitten.

Leeftijd	Frequentie
4 jaar	1
5 jaar	1
6 jaar	2
7 jaar	4
8 jaar	10
9 jaar	4
10 jaar	5
11 jaar	4
12 jaar	2

Groep	Frequentie
Groep 1/2	3
Groep 3	4
Groep 4	7
Groep 5	5
Groep 6	7
Groep 7	5
Groep 8	2

Wat kinderen vertellen over pesten

De meeste kinderen hebben het idee dat er op school een beetje wordt gepest. Zij geven onder andere aan dat het wel eens gebeurt na school op het plein of bij de overblijf:

- *Ja bij het buitenspelen bij de hogere groepen (meisje, groep 4)*
- *Denk het wel een beetje, maar weet niet waar en wanneer (meisje, groep 4)*
- *In de klas soms, maar het is meer buiten sluiten (meisje, groep 6)*
- *Soms tijdens overblijf (jongen, groep 6)*
- *Ik denk het wel, het is een onderdeel dat vaak voorkomt (meisje, groep 7)*
- *Na school op het plein (meisje, groep 8)*

Daarnaast kunnen veel kinderen pesten herkennen. Hieronder staat beschreven waaraan kinderen kunnen zien dat er gepest wordt:

- *Sommige kinderen slaan en schoppen (meisje, groep 1/2)*
- *Soms vechten kinderen bij het buitenspelen of er is een miscommunicatie (meisje, groep 4)*
- *Op elke school wordt gepest (meisje, groep 4)*
- *Dat je hoort dat ze schelden (meisje, groep 4)*
- *Als iemand vervelend doet tegen kinderen (jongen, groep 4)*
- *Dan staan een paar kinderen bij elkaar en dan lijkt het op pesten (meisje, groep 4)*
- *Dat je ziet dat iemand zegt: Stop en dat ze gewoon doorgaan (jongen, groep 5)*
- *Ik word soms ook een beetje gepest (meisje, groep 5)*
- *Omdat kinderen dat gewoon doorvertellen (meisje, groep 5)*
- *Ze gaan kreunen of huilen (jongen groep 6)*
- *Ik zie het tijdens het overblijven, dan duwen ze en dat soort dingen (jongen, groep 6)*
- *Sommige kinderen huilen (meisje, groep 7)*
- *Als iemand in het hoekje staat (meisje, groep 7)*
- *Meerdereren tegen 1 (meisje, groep 8)*

Er zijn volgens de kinderen veel manieren om pesten te stoppen:

- *Stop, hou op, ik vind het niet meer leuk (meisje, groep 1/2)*
- *Door eerlijk te zijn (jongen, groep 3)*
- *Zeggen tegen meester Bakker (jongen, groep 3)*
- *Door het uit te praten (meisje, groep 4)*
- *Geen aandacht geven (meisje, groep 4)*
- *Pesten mag niet dus gewoon aardig voor elkaar zijn (meisje, groep 4)*
- *Negeren en er niks van aantrekken (meisje, groep 4/ meisje, groep 5)*
- *Opletten op het schoolplein (jongen, groep 5)*
- *Juffen heel streng zijn (jongen, groep 6)*
- *Geef de kinderen straf (jongen, groep 6)*
- *Nablijven bij de juf of directeur (meisje, groep 6)*
- *Straffen, maar niet te erg (jongen groep 6)*
- *Degene die pest, moeten de ouders worden ingelicht (jongen, groep 6)*
- *Voor elkaar opkomen (meisje, groep 7)*
- *Misschien lessen geven erover (meisje, groep 7/meisje, groep 8)*
- *Over praten (meisje, groep 7)*
- *Aardig zijn voor elkaar (meisje, groep 7)*
- *Naar de meester of juf gaan (meisje, groep 7)*
- *Zelf er niet aan beginnen (jongen, groep 8)*

Ook hebben de meeste kinderen wel een idee waarom kinderen andere kinderen pesten:

- *Ze vinden het leuk (meisje, groep 3)*
- *Omdat ze zich vervelen (meisje, groep 4)*
- *Ze zijn jaloers (meisje, groep 4)*
- *Omdat pesters vinden dat kinderen er niet bij horen (meisje, groep 4)*
- *Om stoer te doen (meisje, groep 4)*
- *Omdat ze soms vervelend doen (jongen, groep 5)*
- *Omdat ze populair willen worden (meisje, groep 5)*
- *Sommigen voelen zich cooler en beter. Dan komen er meelopers (meisje, groep 6)*
- *Omdat ze zelf gepest werden (jongen, groep 6)*
- *Ze zijn bang dat ze anders zelf gepest worden (jongen, groep 7)*
- *Ze zijn bang dat ze losers gevonden worden (meisje groep 7)*
- *Goed slachtoffer (jongen, groep 8)*

Op de vragen: waarom kinderen gepest worden en of kinderen weten dat ze gepest worden, hadden veel kinderen geantwoord "ik weet het niet". Twee kinderen gaven wel aan dat kinderen gepest worden omdat zij kwetsbaar zijn of stoer willen doen.

De kinderen gaven aan dat de juffen en meesters het wel eens zien dat er gepest wordt, omdat kinderen het aan hun juf of meester vertellen, ze zien dat een kind er treurig uitziet of dat ze zien dat kinderen fysiek ruzie maken. Er wordt echter ook veel stiekem gepest en dat zien juffen en meesters niet altijd.

Kinderen zijn ervan overtuigd dat de juffen en meesters pesten slecht, stom en dom vinden. En als er gepest wordt, ondernemen de juffen en meesters actie, zoals: ze praten met het kind dat andere kinderen pest, ze worden boos, ze proberen het op te lossen, houden een gesprek met

de klas over pesten of praten met de pester en het slachtoffer. Een kind gaf aan dat de juf of meester het wel probeert om het op te lossen, maar dat het niet altijd lukt.

5. Tips voor de school

De resultaten van dit onderzoek geven een indruk van hoe kinderen de veiligheid op school ervaren, wat hen opvalt of bezighoudt als het gaat om pesten en de veiligheid in en om de school. In dit laatste hoofdstuk wordt een korte samenvatting van de uitkomsten gegeven, alsmede een aantal tips die kinderen zelf hebben gegeven om de school nog prettiger en veiliger te maken.

Sociale interactie

Uit de vragenlijst kwam naar voren dat de meeste kinderen het gezellig vinden in de klas, de juf of meester goed omgaat met de kinderen en de juf of meester goed luistert naar de kinderen. Er is echter wel te zien dat de meeste ontevredenheid in de groepen 5b en 7a voorkomt. Naar aanleiding van dit resultaat is de directie met de groepsleerkrachten van groep 5b en 7a in gesprek gegaan over het klassenklimaat. Vervolgens is groep 7a gestart met de interventie 'Gelukskoffer'. In groep 5b is ook een interventie gepleegd om het klassenklimaat te verbeteren. Dit heeft helaas niet geleid tot het gewenste effect, waardoor de directie medio mei andere leerkrachten voor de groep hebben gezet.

Naast het klassenklimaat geeft ongeveer 40% van de kinderen aan dat zij wel eens of meerdere keren worden geplaagd of gepest. Echter geeft meer dan 80% van de kinderen aan nooit te hebben gepest. Daarnaast gaven de kinderen aan dat pesten vooral gebeurt tijdens het overblijven of het speelkwartier. Ook komt pesten voor- en na school voor en soms in de klas. Wij adviseren om in de groepen 5 t/m 8 nogmaals stil te staan bij: wat is pesten/plagen? Wanneer is het een grapje en wanneer wordt het ervaren als pesten/plagen? Het is van belang dat kinderen zich leren inleven in een ander: Hoe zou ik het vinden als iemand dit 'grapje' bij mij uithaalt?

Veiligheid in en om de school

Uit de interviews kwam naar voren dat de kinderen zich op de meeste plekken in en om de school veilig voelen: in het klaslokaal, de gangen, bij gym, bij de juf/meester en thuis. 30 van de 45 geïnterviewde kinderen ervaren het verkeer rondom de school als onveilig of een beetje veilig, omdat mensen er te hard rijden, het er erg druk is, er geen stoplichten zijn en veel auto's doorrijden. Wij adviseren de school en ouders om er over na te denken hoe we het verkeer rondom de school veiliger kunnen maken. Eventueel kan samen met kinderen een plannetje bedacht worden.

Bij de stelling of de kinderen zich veilig voelen op de wc was een duidelijk verschil te zien tussen de groepen 1 t/m 4 en 5 t/m 8. De kinderen uit de groepen 5 t/m 8 vinden de wc's over het algemeen schoon en veilig, terwijl de kinderen uit de groepen 1 t/m 4 de wc's voornamelijk erg vies vinden. Wij adviseren om de kinderen van de groepen 1 t/m 4 goede voorlichting te geven over hoe je om moet gaan met de wc. Vorig jaar is een instructiefilm gemaakt over het wc gebruik, zie link: <https://www.youtube.com/watch?v=8dzt5dXChFg> In deze instructiefilm is te zien hoe je bewust, betrokken en betrouwbaar om kan gaan met de wc. Dit filmpje zou in de groepen 1 t/m 4 laten zien kunnen worden en aan de hand daarvan een gesprek te voeren en afspraken te maken met de kinderen over hoe kunnen we de wc samen netjes houden.

Tot slot hadden de kinderen enkele suggesties hoe het schoolgebouw nog veiliger gemaakt kan worden:

- *We moeten mooie kunstwerken maken en ophangen (meisje, groep 1/2)*
- *Vaker schoonmaken (meisje, groep 1/2)*
- *Camera's op school (meisje, groep 5)*
- *Andere stoelen (jongen, groep 6)*
- *Een camera bij het plein (jongen, groep 8)*

Pesten

De meeste kinderen denken dat er een beetje gepest wordt op de St. Janschool of zien dat wel eens gebeuren. Zij noemen verschillende redenen waarom kinderen anderen pesten, vaak uit jaloezie, omdat er ruzie is, of omdat pesters stoer willen doen. Pesten gebeurt vaak stiekem, achter de rug van de meester of juf om. Als leerkrachten merken dat er gepest wordt, grijpen ze zichtbaar in. In veel klassen wordt ook gepraat over pesten. De kinderen hebben verschillende suggesties om pesten te voorkomen of aan te pakken. Ook uit de vragenlijst over sociale interactie kwamen meerdere tips hoe pesten verminderd kan worden. Om pesten te voorkomen, gaven de kinderen aan dat je goed op jezelf moet letten, niks aan moet trekken van wat anderen zeggen, iedereen mee mag spelen en je iemand moet behandelen zoals jij ook graag behandeld wil worden. Daarnaast zou het goed zijn als er lessen gegeven worden over pesten in bijvoorbeeld een anti-pest week. Veel kinderen vinden dat pesten hard aangepakt moet worden met straf en nablijven. Ook geven ze aan dat als er iets gebeurt, gelijk actie ondernomen moet worden. Andere kinderen vinden dat er met de pester en het slachtoffer gepraat moet worden en dat de ouders betrokken moeten worden.

Uit de interviews kwam ook naar voren dat veel kinderen kunnen herkennen als iemand wordt gepest. Maar wat doen zij daar vervolgens mee? Het is van belang dat deze 'zwijgende' meerderheid een stem krijgt. Wat kun je als omstander doen als je ziet dat iemand stiekem wordt gepest? Wij adviseren leerkrachten om hierover met de kinderen in gesprek te gaan.

Conclusie

De uitkomsten van dit onderzoek zullen worden meegenomen in het pedagogisch schoolbeleid. Dit staat beschreven in het levend document: 'Zo gaan we met elkaar om op de St. Jan' (zie bijlage 4). Daarnaast worden de uitkomsten gedeeld met het hele team. Dit onderzoek zal in de toekomst herhaald worden om de veiligheid en het klassenklimaat op de St. Jan te blijven waarborgen.

Vervolg onderzoek

De onderzoekers hadden enkele tips voor als het onderzoek in het vervolg wordt herhaald. Het onderzoek werd uitgevoerd aan het einde van het schooljaar, waardoor de onderzoekers maar 2 weken de tijd hadden om de interviews uit te voeren. De onderzoekers gaven ten eerste aan dat zij het fijn zouden vinden om meer tijd te krijgen om de interviews af te nemen. Ten tweede gaf één kind aan het fijn te vinden om vaker dan 1 keer te oefenen met het houden van een interview. Ten slotte zou het goed zijn om in het vervolg nogmaals kritisch te kijken naar de interviewvragen over pesten. Er waren namelijk bijna geen antwoorden gegeven op de vragen: Waarom worden kinderen gepest en weten kinderen die gepest worden zelf waarom ze gepest worden?

Daarnaast waren de vragen over pesten te moeilijk voor kleuters.

Acties vanuit school schooljaar 2017-2018

- Bevindingen van het onderzoek bespreken met alle collega's.
- Interventie in groep 7A: verbeterplan samen met directie vaststellen.
- Interventie in groep 5B. verbeterplan samen met directie vaststellen. Coaching traject en in mei wisseling in personeel.
- Actief bekend maken van drie contactpersonen. Zij zijn de klassen rondgegaan om te vertellen waarvoor kinderen altijd bij hen terecht kunnen.
- Bewust Betrokken Betrouwbaar filmpjes uitbreiden met WC gebruik en overblijven.
- Bijscholing medewerkers Tussenschoolse Opvang

6. Bijlagen

Bijlage 1: interviewleidraad veiligheid

Hoe veilig is het gebouw van de Sint Jan?

Interview en foto's maken

Hallo,
Wij zijnen wij doen onderzoek. Wij willen onderzoeken of kinderen het gebouw van de Sint Jan School veilig vinden. Wij willen hier meer over te weten komen, zodat de school weet of het veilig genoeg is, of dat er nog dingen verbeterd kunnen worden. Er zijn geen goede of foute antwoorden. We schrijven je naam niet op, zodat je anoniem blijft.
We vinden het leuk dat je meedoet!

Algemeen

1. Ben je een jongen of een meisje?
 - Jongen
 - Meisje

2. Hoe oud ben je?

..... jaar

3. In welke groep zit je?

Groep

Vragen

Groep 3 t/m 8: We vragen je om antwoord te geven op een aantal stellingen die gaan over de veiligheid van het schoolgebouw. Je kunt antwoorden met ja, nee of een beetje. We zetten een cirkel om het antwoord dat je hebt gegeven. We willen ook weten waarom je het wel of niet veilig vindt.

Voor kleuters: We gaan je een paar vragen stellen en daar moet je ja, nee of een beetje op antwoorden.

1. Mijn klaslokaal is veilig
Ja Nee Een beetje

Omdat

.....
2. Door de gangen lopen voelt veilig

Ja *Nee* *Een beetje*

Omdat

.....
3. De gymzaal (speelzaal) is veilig

Ja *Nee* *Een beetje*

Omdat

.....
4. Buiten spelen bij de St. Janschool is veilig

Ja *Nee* *Een beetje*

Omdat

.....
5. Het verkeer in de buurt van de school is veilig

Ja *Nee* *Een beetje*

Omdat

.....
6. De WC's op school zijn veilig

Ja *Nee* *Een beetje*

Omdat

.....
7. Bij mijn juf of meester voel ik me veilig

Ja *Nee* *Een beetje*

Omdat

.....
8. Thuis voel ik me veilig

Ja *Nee* *Een beetje*

Omdat

.....
9. Zijn er nog andere plekken die je wel of niet veilig vindt die we zijn vergeten?

.....

.....

10. Heb je nog tips om het schoolgebouw veiliger te maken?

.....
.....

Bijlage 2: interviewleidraad pesten

Interview-vragenlijst 'Pesten'

Hallo,
We vinden het leuk dat je meedoet!
Wij zijnen wij doen onderzoek. Wij willen onderzoeken of er gepest wordt op de Sint Jan School en op welke manier dat gebeurt. Wij willen meer te weten komen over pesten op onze school zodat daar iets aan gedaan kan worden. Er zijn geen goede of foute antwoorden. We schrijven je naam niet op, zodat je anoniem blijft. Het is niet nodig dat je namen van andere kinderen noemt als je vertelt over pesten.

Algemeen

- 4. Ben je een jongen of een meisje?
 - Jongen
 - Meisje

- 5. Hoe oud ben je?
..... jaar

- 6. In welke groep zit je?
Groep

Vragen

1. Wordt er gepest op de Sint Jan? Zo ja: Waar? En wanneer?

.....
.....

2. Hoe weet je dat er gepest wordt? Waaraan kan je dat merken, zien of horen

.....
.....

3. Hoe kan pesten gestopt worden?

.....
.....
4. Waarom pesten kinderen andere kinderen? (Wat denk je?)

.....
.....
5. Waarom worden kinderen door andere kinderen gepest? (Wat denk je?)

.....
.....
6. Weten kinderen die gepest worden zelf waarom ze gepest worden?

.....
.....
7. Hoe kan je merken dat juffen en meesters het zien als er wordt gepest? (Hoe weet je dat?)

.....
.....
8. Wat vinden de juffen en meesters van pesten? (Hoe weet je dat?)

.....
.....
9. Wat doen juffen en meesters als iemand pest?

.....
.....
10. Heb je nog ideeën, opmerkingen of tips over het aanpakken van pesten?

Bijlage 3: Gedragscodes ethiek

Gedragscodes ethiek Sint Jan onderzoek

- Uitleg geven over het doel van het gesprek
- Toestemming vragen aan degene met wie jij praat
- Rekening houden met de ander
- De informatie die je krijgt niet doorvertellen
- Houd uitspraken algemeen voor de anonimiteit
- Vraag degene die je interviewt ook hun uitspraken algemeen en anoniem te houden (dus geen namen noemen)
- Op een rustige plek interviewen
- Met voldoende tijd interviewen
- Onder goede omstandigheden je onderzoek uitvoeren
- Respect hebben voor de mening van de ander (dus ook als iemand iets niet wil vertellen)

Bijlage 4: Zo gaan we met elkaar om op de St. Jan

Hoe gaan we met elkaar om op de St. Jan zodat

- Ieder kind met plezier naar school gaat.
- Ieder kind op eigen niveau leert en wordt gezien.
- Ieder kind vriendjes heeft.
- Geen kind gepest of buitengesloten wordt.

De St. Jan heeft als motto '*Je mag zijn wie je bent en worden wat je kunt*'

Dit motto typeert onze kijk op de kinderen die aan ons zijn toevertrouwd. Wij willen dat kinderen met plezier naar school gaan en zich – binnen hun mogelijkheden - optimaal kunnen ontwikkelen. Daarom zorgt school voor een veilige, stimulerende en uitdagende omgeving. Er is een goed en open contact tussen de leerkrachten, kinderen en ouders. De leerlingen voelen zich thuis op school. School staat open voor ouders, zij kunnen actief meedoen en meedenken.

Bewust Betrokken Betrouwbaar

Een gezonde sociale schoolomgeving is een van de belangrijkste voorwaarden om tot leren te komen.

Onze drie kernwaarden *bewust betrokken betrouwbaar* zijn inmiddels bekend bij de leerlingen. In ons dagelijks handelen proberen wij deze kernwaarden zo betekenisvol mogelijk uit te dragen en in te zetten. Het afgelopen schooljaar zijn de B's gekoppeld aan de weektaak die de groepen 1 tot en met 8 gebruiken. De drie kernwaarden zetten wij dus ook actief in als het gaat om het leren op school.

Bewust

Betrokken

Betrouwbaar

Deze drie B's hangen zichtbaar bij beide voordeuren. Wij hebben filmpjes gemaakt om de drie B's ook inhoud te geven gekoppeld en de dagelijks leven op de St. Jan.

Voor elke ruimte waar kinderen komen, hebben wij kernachtig opgeschreven hoe je in deze ruimte rekening houdt met elkaar, de ander kan helpen en hoe je omgaat met de materialen.

StJan instructiefilmpje / Gymzaal

<https://youtu.be/WDMhiLcuyUg>

StJan instructiefilmpje / Computer lokaal

<https://youtu.be/JUxNEQS4rQk>

StJan instructiefilmpje / Schoolplein

<https://youtu.be/Av5wSujOftg>

StJan instructiefilmpje / Gang

<https://youtu.be/SgeHDngKOMY>

[StJan instructiefilmpje / WC](#)

<https://www.youtube.com/watch?v=8dzl5dXChFg> / WC

[StJan instructiefilmpje / WC](#)

<https://www.youtube.com/watch?v=UqjR637E1X8> / Overblijf

We passen dit beleidsstuk "*Hoe gaan wij met elkaar om op de St Janschool?*" ieder jaar aan zodat 'hoe we met elkaar omgaan' voelbaar en zichtbaar is bij iedereen die de St.Jan binnenkomt. Dit stuk is op te vragen bij de directie.

Hoe zorgen wij voor een veilige, stimulerende en uitdagende leeromgeving?

Veilig

We hebben duidelijke school- en klassenregels. Alle teamleden geven positief voorbeeldgedrag.

Stimulerend

Aanbod op ieders niveau; leerlingen competent laten voelen door directe en opbouwende feedback.

Uitdagend

Leerlingen worden zelf gevraagd om op onderzoek uit te gaan en te participeren.

De St. Jan 'wil er uit halen wat er in zit'. Dat wil zeggen dat, passende bij de capaciteiten van de leerling, de school het als haar taak ziet dat een kind op passend niveau werkt en dat dit zich uit in het uiteindelijke eindadvies in groep 8. Dit betekent dat de St. Jan binnen de groep gedifferentieerd aanbod biedt en handelingsgericht werkt. De St. Jan hecht aan haar primaire taak: onderwijzen. Vakken als taal en rekenen hebben een prominente plek binnen het lesrooster. Daarnaast vindt school het van belang dat kinderen leren op een coöperatieve en onderzoekende manier.

Naast onze primaire taak vinden we het van groot belang dat kinderen op de basisschool in aanraking komen met diverse uitingsvormen zoals kunst, cultuur, wetenschap & techniek en sport.

Met de jaarlijks terugkomende kunst, cultuur en wetenschap projecten komt iedere leerling op zijn/haar manier extra uit de verf. Iedere leerling leert dat hij/zij iets waardevols toevoegt en leert de rol van zichzelf en anderen te waarderen.

Pedagogisch klimaat / sociaal en emotioneel welbevinden

De St. Jan draagt de ASKO kernwaarden *verbinding, aandacht en ambitie* concreet uit met 'Je mag zijn wie je bent en worden wat je kunt'. Wij vinden het belangrijk om op een Betrokken, Betrouwbare en Bewuste manier te werken. Deze drie B's zijn onze eigen uitgangspunten van ons onderwijs. Deze kernwaarden brengen wij over aan de leerlingen door hier lessen over te geven en deze waarden terug te koppelen aan de leerlingen tijdens de reguliere lessen.

Groepsvorming Gouden Weken > de eerste 6 weken

De leerkracht is erop gericht om iedere leerling te zien en horen. In de eerste 6 schoolweken na de zomervakantie staan de 'Gouden Weken' centraal. Bij de Gouden Weken ligt het accent op groepsvormende activiteiten en oudercontact.

De leerkracht maakt met deze groepsactiviteiten de leerlingen bewust dat iedereen zijn eigen rol heeft in de sociale omgeving- de klas- en dat de zwijgende meerderheid het effect zowel in positieve als negatieve zin kan versterken. De leerkracht stimuleert daarom dat de leerlingen opkomen voor elkaar.

De leerkracht inventariseert bij de ouder en leerling: welke hobby's heeft het kind? Hoe gaat het kind thuis om met taakjes/taken? Wat verwacht u van de school? Wat verwacht u van de leerkracht? Hoe hebt u het vorige schooljaar ervaren? Wat zijn de sterke kanten/kwaliteiten van het kind? Waar moet ik als de leerkracht op letten?

Methode De Geluuskoffer

De Geluuskoffer is een wetenschappelijk onderbouwde methode voor de groepen 1 t/m 8 voor het basisonderwijs gebaseerd op de positieve psychologie. In diverse lessen werken kinderen aan hun persoonlijke ontwikkeling en de eigen invloed op geluk. Dit resulteert in een positief zelfbeeld en een sterk sociale omgang.

Meer informatie vindt u op <http://www.geluuskoffer.nl/>

Het team is vorig schooljaar getraind in de positieve psychologie. Vanaf dit schooljaar zullen alle groepen met de Geluuskoffer werken.

Gedurende het hele schooljaar> kindgesprekken

'Samenwerken met leerlingen'. Door individuele gesprekken te voeren met kinderen, betrekken we hen actief bij hun eigen ontwikkeling. Zij geven ons hun ideeën, mening, visie, beleving die zij alleen weten. Deze informatie is waardevol voor het begrijpen van een situatie, formuleren van een doel en bedenken van een effectieve aanpak.

Sociaal-emotionele leerlingvolgsysteem ZIEN!

Leerlingen vanaf groep 5 vullen twee keer per jaar een vragenlijst in. Daar wordt in geïnformeerd naar de beleving van autonomie, welbevinden en competentie van de leerling.

Interventies op maat zowel op individueel als op groepsniveau

Competentietrainingen: methode de Doos voor Gevoelens, Huis van Axen, Bibbers de Baas.

Sociaal vaardigheidstrainingen: SAFE training, Samen in de Klas.

Veiligheid

De veiligheid van kinderen binnen en buiten de school staat voorop. De school heeft een prettige uitstraling, een toegankelijke sfeer en een directie met gezag. De St Janschool vindt regels en afspraken nodig om een goed klimaat in de school te creëren. Een duidelijke structuur geeft de kinderen rust en veiligheid.

Agressie en pesten worden door de school niet getolereerd.

Wat de school doet bij (digitaal) pesten?

De school heeft een goede *klachtenprocedure* ingericht voor gepeste leerlingen. Zij kunnen te allen tijde terecht bij hun leerkracht, drie contactpersonen én de directie van school. De attitude in het team is dat iedere leerling altijd serieus genomen wordt als hij/zij pesten meldt. Alle medewerkers van school voelen zich aangesproken en hebben een *wij* gevoel. Zij geven zelf het goede voorbeeld en geven geen orders maar verzoeken/vragen: 'wil je daarmee ophouden', in plaats van 'hou daarmee op'.

Onze school heeft drie contactpersonen Elaine Mehcziz, Melanie Tavenier en Anita Moekoet. Kinderen en ouders kunnen vertrouwelijk een beroep op hen doen in geval van pesten. Ieder jaar bezoeken de contactpersonen de klassen om te vertellen dat kinderen altijd bij hen terecht kunnen voor vertrouwelijke gesprekken.

Bij de tussenschoolse opvang is een coördinator aanwezig. In geval van pesten is de coördinator het eerste aanspreekpunt voor de kinderen, de ouders en de leerkrachten. Zij ziet erop toe dat de pedagogische- en organisatorische afspraken worden nageleefd. Coördinator Nabila Aktaou is te bereiken via stjan.tso@outlook.com

Naast veel preventie grijpt de school ook curatief in: er volgen sancties. Ieder pestincident is uniek en verdient ook een unieke benadering. De directie is de aanstuurder bij het curatieve handelen.

Ouders als belangrijke partner

Een partner ben je niet, dat word je! Als ouders hun kind op de St. Jan inschrijven, is er van enig partnerschap nog geen sprake. Een partnerschap ontwikkelt zich geleidelijk. Vervolgens onderhoud je de relatie en bouw je die uit. Dit alles doen we vanuit een positieve grondhouding met respect voor elkaars opvattingen en begrip voor elkaars positie en - als het goed is - met een groeiend vertrouwen in elkaar.

Het is goed om ons te realiseren dat educatief partnerschap geen project is met een einddatum. Met elke nieuwe ouder gaat de school een partnerschap aan en vergt het onderhoud. Situaties kunnen veranderen, zeker naar aanleiding van pestincidenten. In dit alles blijft de leerling en zijn/haar welbevinden centraal staan.